

NAUČENE LEKCIJE — SEKCIJA IV: ZNAČAJ UDRUŽENJA Z APRAVO ENERGETIKE U STAVLJANJU DO ZNANJA TEME ENERGETSKE BEZBEDNOSTI

VIII Konferencija — Evropska i Zapadnobaklanska saradnja u pravu energetike

Beograd, 12. jun 2026. · Andjelka Todorović, sekretar UPES-a i partner u Wolf Theiss

Moderator: Vuk Stanković, potpredsednik UPES-a

U ovom panelu smo se pozabavili **ključnom temom današnje konferencije – energetsom bezbednošću** i šta energetska udruženja mogu da urade po tom pitanju.

Ključni faktori koji danas utiču na energetske sigurnost s pravom je pomenula gospođa Gallagher. Pre nekoliko godina, najveći uticaj je došao od tehnoloških promena i uvođenja obnovljivih izvora energije. Danas su to globalni događaji i nasilni sukobi koji utiču na svet. Povrh toga, imamo prirodne promene koje se dešavaju oko nas, kao što su porast broja stanovnika i klimatski izazovi.

Postoji jasan uticaj svih ovih faktora na energetske sigurnost i najjasniji uticaj na potrošače jer cene energije rastu.

Udruženja u oblasti prava energetike su prirodni forum za otvorenu diskusiju o tome kako se suočiti sa ovim izazovima.

Danas smo imali priliku da čujemo od **tri takva udruženja, mešavina starog i novog**, i dolaze iz različitih sredina. Počevši od **Irske**, gdje postoji istorija djelovanja udruženja, preko **Bosne** gdje udruženje tek počinje da se formira. Razlike u zakonodavstvu su jasne, kako u njihovoj zrelosti, tako i u izazovima sa kojima se zakonodavci suočavaju. Pravna okruženja su različita, od Irske gdje postoji aktivnost na nivou najvišeg suda sa presedanima koji se formiraju oko projekata vjetra, do javnih rasprava u Bosni i Hercegovine koje su samo proceduralni korak.

Glavna tačka koju je gospođa Lepotić Kovačević iznijela iz **srpske perspektive** jeste da sektorsko zakonodavstvo i zakonodavstvo na različitim nivoima, zakoni i podzakonski akti, ne razgovaraju uvek jedni sa drugima ili se ne odnose jedni na druge, ne koriste istu terminologiju, što otežava razumevanje i pronalaženje rešenja koja treba da primene sve zajedno.

Gledajući Srbiju i Bosnu, povrh toga možemo dodati i proces usklađivanja sa pravnom tekovinom EU. Ove zemlje se ne bave fiksnom, već pokretnom metom.

Dakle, šta da radimo povodom ovoga? Najjednostavnija i najvažnija poruka verujem da je došla od gospođe Gallagher: **provodimo vreme zajedno i razgovaramo**. Zvuči jednostavno, ali otvorena i obrazovana diskusija je preko potreban instrument u rešavanju ovih izazova.

Ono što je važno je da to radimo sa integritetom. Kao što je spomenula gospođa Lepotić Kovačević, mi smo grupa stručnjaka, ne samo iz prava, već i iz različitih oblasti. UPES je ponosan što podstiče diskusiju između pravnika, inženjera, ekonomista i profesionalaca drugih struka, koji ne govore uvek istim jezikom.

Umesto zagovaranja iz perspektive zasnovane na interesu, imamo alate i veštine da sagledamo problem i predložimo rešenje za njega.

Na kraju, kao što je i gospodin Marinković podvukao, mi nismo samo profesionalci u uskom području. Živimo u tim zemljama i znamo kako je iskusiti energetske sigurnost ili nesigurnost. Da li

ste uopšte sa Balkana ako niste igrali karte ili "*ne ljuti se čoveče*" sa porodicom pod svetlošću sveća devedesetih?

Da sumiram ovaj panel, i da ponudim svoju perspektivu, udruženja apsolutno imaju moć da utiču na politiku, ali ono što je važno je da to uradimo i kako to radimo.

Govoreći praktično, mi govorimo o politici – to je naša supersila, i imamo sposobnost da prepoznamo potrebe zajednica kojima služimo i da predložimo rešenja. To možemo da uradimo:

- stvaranjem foruma za otvorenu i poštovanu diskusiju;
- identifikovanje izazova i predlaganje rešenja, sa profesionalnim integritetom;
- priprema pisanih vodiča za sve zainteresovane strane na osnovu naše stručnosti.

Hvala vam.